BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3-3

Nr. 396. Wilno, dn. 28 lutego ~~1930 roku.~~ 1931 r.

Treść numeru:

-----oooooOoooooo-----

I. ZAGADNIENIA POLITYCZNE.

1. "Lietuvos Žinios" o [illegible] [illegible]

2. "Lietuvos Aidas" [illegible] [illegible]

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

4. "Lietuvos Žinios" o [illegible] polityki [illegible]

K R O N I K A.

5. [illegible]

VIII. [illegible]

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Lietuvos Žinios" o niebezpieczeństwie niemieckiem.

"Lietuvos Žinios" Nr.24. z dn.24.II.1931 r.Artykuł p.t. "Czy niema niebezpieczeństwa" Streszczenie.

Gdy hitlerowcy osiągnęli zwycięstwo przy wyborach do Reichstagu, urzędówka litewska pisała z pewnem zadowoleniem, że jest to objaw zdrowej reakcji przeciwko rozpanoszonej sejmokracji i przepowiadała kryzys parlamentaryzmu niemieckiego.

Wprawdzie dotychczas nie udało się hitlerowcom spowodować kryzysu parlamentarnego, tem niemniej może się już "Lietuvos Aidas" cieszyć z osiągniętych przez hitlerowców sukcesów. W polityce zagranicznej presja hitlerowców ujawnia się w dużym stopniu. Rząd Brüninga nie zgadzając się na ustępstwa w zakresie polityki wewnętrznej skłonny jest do zrekompensowania hitlerowców w zakresie polityki zagranicznej. W związku z tem popiera rząd Brüninga pośrednio wszystkie żądania hitlerowców w zakresie restauracji dawnej potęgi Niemiec.Pozatem przyznać trzeba, że hasła hitlerowców cieszą się szeroką popularnością. Hitlerowcy dążą przedewszystkiem do rewizji traktatu wersalskiego. Rewizja ta miałaby się zacząć od zwrotu Niemcom ziem na Wschodzie. Hitlerowcy na razie rozumieją doskonale że absurdem jest myśleć o zwrocie Alzacji i Lotaryngji. Francja jest pod względem militarnym zbyt dziś potężna w porównaniu z Niemcami. Pozatem Francja ma woernych sojuszników/ Mała Ententa i Polska/. W razie wojny z Francją Anglja też nie pozostanie neutralna. Co innego natomiast rewizja wschodniej niemieckiej granicy. Niemcy swych wschodnich sąsiadów wcale się nie obawiają. Stosunki zaś prawicowców niemieckich z Z.S.S.R. są jaknajlepsze.

Rzecz prosta więc, pierwsza próba rewizji granic będzie dokonana na Wschodzie. Hitlerowcy wcale się z tem nie kryją. Wiedzą oni, że w obecnych warunkach Europa nie będzie wojowała z Niemcami dla jakiegoś kawałka ziemi na Wschodzie zwłaszcza, że można to będzie Niemcom zaliczyć jako rekompensatę za przestrzeganie spokoju na Zachodzie. W związku z tem w ostatnich czasach hitlerowcy wraz z Trewiranusem otwarcie mówią o zbrojnej rewizji wschodnich granic. Mają oni na myśli nietylko korytarz gdański, lecz również Kłajpedę. Znane są przechwałki wodzów hitlerowców, że mogą oni w ciągu trzech godzin Kłajpedę zająć. Nie ulega wątpliwości, że sprawa Kłajpedy jest jedną z główniejszych spraw należących do programu hitlerowców. Nie trzeba być naiwnym, a tylko należy nabrać przekonania, że hitlerowcy wyczekują jedynie dogodnego momentu, ażeby podjąć rewizję. O przygotowaniach hitlerowców dużo już w swoim czasie prasa zagraniczna pisała.

Na Litwie nikt nie zwraca uwagi na to, jakich wysiłków dokładają w ostatnich czasach hitlerowcy, ażeby obalić pruski rząd demokratyczny. Hitlerowcy energicznie przygotowują plebiscyt, któryby wyraził rządowi pruskiemu votum nieufności.Łatwo sobie wyobrazić sytuację, jaka się wytworzy z chwilą ujęcia władzy w Prusach Wschodnich przez militarystów niemieckich, kiedyto w tym kraju skoncentrują się bojówki hitlerowców z doświadczonymi jeszcze z czasów wielkiej wojny oficerami. Wtedyto rozpoczną się próby rewizji granicy wschodniej.

Konieczną jest rzeczą zastanowić się nad tem wszystkiem zwłaszcza zaś nad poważnem niebezpieczeństwem, które grozi Kłajpedzie ze strony hitlerowców.

""L i e t u v o s A i d a s" o z b l i ż e n i u p r a s o w e m m i ę d z y L i t w ą a Ł o t w ą".

"Lietuvos Aidas" Nr.24.z dn.25.II.1931 r. Streszczenie:

Małe państwa sąsiadujące z większemi są narażone zwykle na niebezpieczeństwo padnięcia ofiarą imperjalistycznych zakusów. To wspólne niebezpieczeństwo skłaniać je powinno do jaknajściślejszego wzajemnego zbliżania się. Litwa i Łotwa mają tak wiele wspólnych ~~za~~ cech w charakterze ludności, języku i kulturze, że powinnyby stanowić jeden naród i jedno państwo. Być może, iż w przyszłości nastąpi całkowite ich połączenie; tymczasem zaś należy dążyć do jaknajbliższej współpracy kulturalnej, politycznej i ekonomicznej między temi dwoma narodami odczuwającemi wzajemną gorącą przyjaźń. W tej myśli podpisano cały szereg układów, lecz najważniejszym krokiem w kierunku zbliżenia jest, naszem zdaniem, współpraca prasy obu krajów.

Zapoczątkowała ją Łotwą, wysyłając grupę naprzedniejszych przedstawicieli swej prasy z pp. Skalbe i Bilmansem na czele. W ostatnich zaś czasach, na zaproszenie Łotwy, przedstawiciele prasy litewskiej bawili w Rydze, gdzie został podpisany protokół zbliżenia prasowego między Litwą a Łotwą, postanawiający bezpośrednią współpracę prasy obu państw. Przewiduje on nawet wspólny organ, który będzie pracował nad zapoznaniem się wzajemnem obu społeczeństw, nad zbliżeniem ich i współpracą. Można przewidzieć, iż akcja prasy, tego potężnego czynnika społecznego naszych czasów, będzie niezwykle doniosła, należy więc powitać z największem uznaniem ten ważny moment w życiu naszego narodu. Życzymy, by wspólna akcja pras doprowadziła oba narody do całkowitego zjednoczenia.

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

"L i e t u v o s Ž i n i o s" o k r y z y s i e p o l i t y k i b e k o n o w e j.

"Lietuvos Žinios" Nr.45.z dn.25.II.1931 r. Artykuł p.t. "Kryzys polityki bekonowej". Streszczenie:

Na podstawie faktów można stwierdzić, iż obecna litewska polityka gospodarcza jest nieskoordynowana, powierzchowna i krótkowzroczna. Konieczność utrzymania eksportu na dawnym poziomie, wobec braku zbytu na siemię lniane i drzewo, wymaga intensywnego rozwoju innych gałęzi produkcji. Popierając mleczarstwo, którego produktów eksport, zwiększając się z roku na rok stanowi już poważną pozycję, rząd kładzie silny nacisk na hodowlę nierogacizny, szczególnie zaś na produkcję bekonów. W celu pobudzenia tej gałęzi wytwórczości do szybszego rozwoju, rząd, nieobliczywszy uprzednio szans, ustalił cenę. Wskutek tego sprzedając towar zagraniczny poniżej ceny krajowej, jest zmuszony dopłacać różnicę w stosunku 60-70 lit. za sztukę. Ustalona niedawno klasyfikacja uległa obecnie zmianie, przez wprowadzenie trzeciego gatunku, do którego zalicza się przeszło 50 proc. towaru. Ponadto rozesłano okólnik, zabraniający kwalifikowania, jako pierwszy gatunek ilości większej niż 5 proc. towaru, dostarczonego na stację zakupu.

Przytoczone fakty świadczą ujemnie o dalekowzroczności naszego rządu, zmuszonego do złamania danej niebacznie obietnicy. W przeciwnym razie, płacąc zagwarantowane przez siebie ceny, straciłby on na tegorocznym eksporcie bekonów około 22,5 milj.lit. Umiejętność prowadzenia gospodarki krajowej polega na poważnem przygotowaniu zawczasu każdej akcji, na rozplanowaniu czynności i uzgodnieniu wszystkich gałęzi produkcji. Należy stworzyć odmienne warunki, by zapewnić gospodarce litewskiej pomyślny rozwój w tym przełomowym okresie.

C u k i e r s o w i e c k i w L i t w i e . W Kłajpedzie w porcie zimowym stoi obecnie wielki parowiec grecki "Fdkini Carras", który przywiózł z Sewastopola 65 tys. worków sowieckiego cukru. Mimo intensywnej pracy dwuch dźwigów portowych tak wielki ładunek można sprowadzić dopiero za tydzień.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

"L i e t u v o s A i d a s" o s m u t n y m s t a n i e s z k o l n i c t w a l i t e w s k i e g o n a o b s z a r z e K ł a j p e d y .

"Lietuvos Aidas" Nr.45. z dn.25.II.1931 r.Artykuł p.t. "Zamach na litewskie szkoły w kraju kłajpedzkim. Streszczenie:

W tych dniach litewskie społeczeństwo kraju Kłajpedzkiego dotknął całkiem nieprzewidziany cios. Cios ten zamierza nań sprowadzić nowe Dyrektorjum Kraju, albo mówiąc ściślej, jego członek ks. Puodžus, w którego kompetencji są sprawy oświatowe, przy poparciu drugiego członka - Zygaudasa. Wskutek tych zamierzeń przewidywane jest zniesienie z początkiem roku szkolnego w kwietniu t.zw. Aufbauschule istniejącej przy nauczycielskiem seminarjum w Kłajpedzie. Szkoła ta składa się z 6 klas i daje możnoś zdolniejszym uczniom prz przestudjowania całego kursu nauk gimnazjalnych w przeciągu 6, zamiast 9 lat. Nauki w niej odbywają się wyłącznie w języku niemieckim i tylko dzięki zabiegom społeczeństwa litewskiego Dyrektorjum Kraju w r.1925 przystało na wprowadzenie jęz.litewskiego w pierwszej równoległej klasie. O potrzebie takiego zakładu naukowego wymownie świadczy fakt, iż już w pierwszym roku liczba kandydatów Litwinów sięgała 70 uczni, podczas gdy w równoległej klasie niemieckiej było ich zaledwie 40, to też Dyrektorjum, widząc w tem niebezpieczeństwo, rychło ograniczyło liczbę uczni do pewnej określonej cyfry. Obecnie w trzech klasach litewskich ~~jest~~ uczni jest około 50, a w przyszłości, wobec zamierzanego zwinięcia szkoły, Dyrektorjum ~~nie~~ udzieliło instrukcyj, by żadnych podań od nowych kandydatów nie przyjmowano, a w razie jeśli takowe wpłyną - przekazać je Dyrektorjum. Członkowie litewskiej frakcji Sejmiku wobec tego wszczęli odpowiednie starania, na co ks. Puodžius oświadczył, iż uchwała o zamknięciu jest nieodwołalna. Zdaniem ks.Puodžiusa, szkoła ta jest już całkiem zbyteczna, gdyż nie ma tego znaczenia, jakie posiadała pierwotnie; co się zaś tyczy dzieci rolników, to jest zamiar otwarcia przy gimnazjum t.zw."klas zbiorowych" /Sammelklasse/, których uczniowie będą również mogli wstąpić do seminarjum nauczycielskiego.

W związku z tem dn.2o b.m. odbyło się w Kłajpedzie walne zgromadzenie związków społeczeństwa litewskiego, na którem obszerne sprawozdanie wygłosił członek litewskiej frakcji Sejmiku, Stiklorus, oskarżając nauczycieli niemieckich, sprowadzonych z Niemiec, o akcję zniemczania finansowaną przez "Zinslose Carlehen". Dopiero po ich usunięciu sprawy się polepszyły, co do możności założenia tej szkoły, której uczniowie po przejściu do seminarjum nauczycielskiego szkolili się na nauczycieli litewskich dzieci. Po przemówieniu Stiklorusa zabierał głos jeszcze cały szereg uczęstników zgromadzenia, jednocześnie wypowiadając się za tem, iż społeczeństwo litewskie nie jest w stanie spokojnie patrzeć na niebezpieczeństwo, grożące litewskim szkołom i zapowiadające wznowienie germanizacji Kraju. Zgromadzeni uchwalili jąć się poważnie wszelkich możliwych środków zapobiegawczych, a przedewszystkiem urządzenia tłumnej demonstracji i udania się do Gubernatora Kraju i Dyrektorjum, od których można oczekiwać poparcia. Pozatem zgromadzeni wypowiedzieli się również przeciw nauczycielom obcokrajowcom, jakich jest jeszcze przeszło 100, a którzy usiłują wyplenić w sercach dzieci litewskich uczucie miłości ojczyzny. Odczytaniom rezolucyj towarzyszyły gorące owacje.

60